सन २००८-०९ या आर्थिक वर्षात विदर्भ पाणलोट विकास मिशन अंतर्गत पाणलोट विकास प्रकल्प रावविण्यास मान्यता देण्याबाबत.

## महाराष्ट्र शासन

गाम विकास व जलसंघारण विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : विपामि २००८/प्र.क्र.१०/जल-७,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२. विनांक: ११ ऑगस्ट, २००८.

## याचा:-

- (१) महसूल व वन विभाग शासन निर्णय क्रमांक : एससीवाय १२०५/प्र.क्र.१८९/म-७, दि.१९.१२.२००५ ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय
- (२) क्रमांक : एसएलएफ १८/०५/प्र.क्र. ५३२/जल-१२, दि. २८ फेब्रुवारी, २००६,
- (३) क्रमांक : एसएलएफ २००६/प्र.क्र. ४८० (भाग-२ब)/जल-१२, दि.१३ सप्टेंबर, २००६ व दि.१६ मे, २००७.
- (४) क्रमांक : एसएलएफ २००६/प्र.क्र.५३२/जल-१२, वि.३१ ऑगस्ट, २००७.
- (५) क्रमांक : विपामि २००७/प्र.क्र.१२२/जल-७, वि.२ जानेवारी, २००८.
- (६) क्रमांक : विपामि २००७/प्र.क्र.१३१/जल-७, दि.११ जानेवारी, २००८.
- (७) क्रमांक जलसं २००८/प्र.क्र.५६/जल-७, वि.११ एप्रिल, २००८.

## प्रस्तावनाः

विदर्भातील बुलढाणा, अकोला, अमरावती, वाशिम, यवतमाळ व वर्षा या सहा जिल्ह्यांकरीता शेतक-याच्या विकासासाठी आणि कल्याणासाठी विविध उपाययोजना करण्याकरीता शासनाने संदर्भाधीन महसूल व वन विभागाच्या वि.१९ हिसेंबर, २००५ च्या शासन निर्णयान्यये विदर्भासाठी विशेष पॅकेज जाहीर केले आहे. या कार्यक्रमात विदर्भाकरीता मराववाडा पाणलोट विकास मिशनच्या धर्तीवर विदर्भ पाणलोट विकास मिशन स्थापन करणे व या मिशनद्वारे एकात्मिक पाणलोट व्यवस्थापन संकल्पनेच्या माध्यमातून पाणलोट विकासाची सर्व प्रकारची कामे करून पर्जन्याधारित शेतीमध्ये स्थिरता आणण्याचे प्रयत्न करण्यात यावेत या बार्बीचा समावेश आहे. त्यानुसार संदर्भाधीन ग्राम विकास व जलसंधारण विभागाच्या दि.२८ फेब्रुवारी, २००६ च्या शासन निर्णयान्यये विदर्भ पाणलोट विकास मिशनची स्थापना करण्यास शासनाने मान्यता विली आहे. विदर्भ पाणलोट विकास मिशनच्या अंमलबजावणीकरीता सन २००५-०६ या वर्षात रु.२०० कोटी, सन २००६-०७ या वर्षात रु.१०० कोटी निधी उपलब्ध करून वेण्यात आला आहे.

- २. विवर्भ पाणलेट विकास मिशनची अंसलबजावणी कार्यक्षमतेने होण्याच्या वृष्टीकोनातून सुधारित सविस्तर मार्गदर्शक सूचना संवर्भाधीन दि.१३ सप्टेंबर, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.
- ३. विवर्भ पाणलोट विकास मिशन अंतर्गत संवर्भाधीन दि.१६ में, २००७ च्या शासन निर्णयान्वये नागपूर विभागातील नागपूर, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर व गडचिरोली या जिल्ह्यांचा सन २००७-०८ या आर्थिक वर्षापासून समावेश करण्यात आलेला आहे. दि.११ जानेवारी, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये विवर्भ पाणलोट मिशन अंतर्गत अमरावती व नागपूर या दोन उपमिशनची स्थापना करण्यात आली आहे. सन २००८-०९ या आर्थिक वर्षाकरीता विवर्भ पाणलोट मिशन अंतर्गत अमरावती व नागपूर उपमिशनच्या कार्यक्रमास शासनाची मंजूरी देण्याची बाब विचाराधीन होती.

## शासन निर्णय:

नागपूर व अमरावती विभागातील सर्च ११ जिल्हयांमध्ये पाणलोट विकास कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यासाठी विदर्भ पाणलोट विकास मिशन अंतर्गत अमरावती पाणलोट विकास उपिमशन व नागपूर पाणलोट विकास उपिमशन अशा दोन उपिमशनची स्थापना दि.११ जानेवारी, २००८ च्या शासन निर्णयान्यये करण्यात आली आहे. अमरावती व नागपूर विभागातील सर्व ११ जिल्हयांचा या दोन उपिमशन अंतर्गत समावेश करण्यात आला आहे. विदर्भ पाणलोट विकास मिशन अंतर्गत अमरावती व नागपूर विभागातील ११ जिल्हयांमधील ६८ तालुक्यातील १२१७ गावांचा समावेश आहे. या १२१७ गावांमधून ११६८ पाणलोट निवडण्यात आले असून त्यांचे क्षेत्र ६५६९१८ हेक्टर एवढे आहे.

२. अमरावती पाणलोट विकास उपिमशन अंतर्गत ६ जिल्हयांसाठी सन २००५-०६, २००६-०७ व २००७-०८ या आर्थिक वर्षांमध्ये एकूण रु.२०२.०० कोटी आणि नागपूर पाणलोट विकास उपिमशन अंतर्गत ५ जिल्हयांसाठी सन २००७-०८ मध्ये रु.२५.०० कोटी एवढा निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला आहे. सन २००८-०९ मध्ये विदर्भ पाणलोट मिशन अंतर्गत अमरावती पाणलोट उपमिशन व नागपूर पाणलोट उपमिशनचे कार्यक्रम राबविण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे. या कार्यक्रमांतर्गत सन २००८-०९ साठी निधी मंजूरी व वितरणाचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील.

- ३. विदर्भ पाणलोट विकास मिशन कार्यक्रमांतर्गत जिल्हयांना मिळणारा निधी व त्यामधून होणारा खर्च यांचे स्वतंत्र लेखें वेवण्यात यावेत. तसेच या कार्यक्रमांतर्गत सुरू केलेल्या प्रकल्पावरच संदर्भांधीन दि.१३ सप्टेंबर, २००६ मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार प्राप्त होणा-या निधीचा विनियोग करण्यात यावा.
- ४. पाणलोट विकासाचे सदृष्य परिणाम अल्प कालावधीत दिसून येण्यासाठी राज्यातील पाणलोटांची कामे गतिमान पध्दतीने पूर्ण करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी गतीमान पध्दतीने होण्यासाठी पाणलोटाची कामे मशीनद्वारे करण्यास संदर्भाधीन दि.११ एप्रिल, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.
- ५. विदर्भ पॅकेज अंतर्गत जाहिर केलेल्या कार्यक्रमांचा आढावा सर्व स्तरावर वेळोवेळी घेण्यात येत असल्याने वरील कार्यक्रमांतर्गत झालेल्या आर्थिक व भौतिक प्रगतीचा अहवाल संचालक, मृबसंघारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, कृषि आयुक्तालय, पुणे यांनी वर १५ विवसांनी शासनास न चुकता सावर करावा.
- ६. सदर शासन निर्णय शासन परिपन्नक यित्त विभाग क्रमांक अंदाज १००८/प्र.क्र.१२५/ २००८/अर्थसंकल्प-३, दि.१२ एप्रिल, २००८ अन्यये दिलेल्या मान्यतेनुसार सचिव (जलसंधारण) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.
- ७. सवर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या येबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक सांकेतांक २००८०८१२११०१२८००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आवेशानुसार व नावाने,

्रेंच्य <u>कि</u> (रेखा भिडें) उप सचिव, महाराष्ट्र शासनः

प्रति. मा. राज्यपाल यांचे छाजनी सचित्र, मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, सर्व मंत्री, राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मुख्य सचिव, अतिरिक्त मुख्य सचिव, शासनाचे सर्व प्रधान सचिव/सर्व सचिव, सर्व विभागीय आयुक्त, आयुक्त (कृषि), महासब्दू राज्य, पुणे, संचालक,मृवसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन,महाराष्ट्र राज्य,पुगे मुख्य अभियंता, लघु पाटचंद्यारे (स्थानिक स्तर),पुणे प्रधान मुख्य वन सरंक्षक, नागपूर, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर. संचालक, सामाजिक बनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे, जिल्हाधिकारी, बुलढाणा, अकेला, अमरावती, वाशिम, यवतमाळ, वर्धा, नागपूर, चंद्रपुर, मंडारा, गोंदिया, गढीयरोली: संचालक, अर्थ व सारिव्यकी संचालनालय, मुंबई, महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मुंबई (प्रसिध्दी करीता), विभागीय कृषि सहसंचालक, औरंगाबाद, लातूर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, बुलढाणा, अकेला, अमरावती, बाशिन, यवतनाळ, वर्धा, नागपूर, चंद्रपूर, मंद्रारा, गोंदिया, गढचिरोली: सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्ते, औरंगाबाद . सहसंचालक लेखा व कोषागादेसंगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५ वा माळा, मंत्रालवासमोद मुंबई ४०० ०३२ (२५ती) संपर्क अधिकारी (नियोजन विभाग),नहासंचालक,नाहिती व जनसंपर्क यांचे कार्यालय,नुंबई (प्रसिध्दी) महालेखापाल, (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र १ व २ , मुंबई व नागपूर, महालेखापाल, (लेखा व अनुजेयता),महाराष्ट्र १ व २ , मुंधई व मागपूर, जिल्हा कोबागार अधिकारी, बुलढाणा, अकेशला, अनरावती, वाशिन, यवतनाळ, वर्धा, नागपूर, चंद्रपुर, भंडारा, गाँदिया, गडीयरोजी सर्व मंत्रालयीन विभाग, सर्व उप सचिव/अवर सचिव/ कार्यासन अधिकारी (जलसंधारण प्रभाग) ग्रान विकास व जलसंधारण विभाग, कार्यासन व्यय-१५ व कार्यासन अर्थसंकल्प-३,वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई. कक्ष अधिकारी/कार्यासन क्र.जल-११, ग्रान विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ निवडनस्ती जल-७.